

NHỮNG THÀNH CÔNG NỔI BẬT CỦA CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG TRONG KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ

PHÙNG THỊ HIỂN*

Công tác tư tưởng (CTTT) luôn giữ vai trò rất quan trọng, góp phần đưa sự nghiệp cách mạng đến thắng lợi. Vì CTTT là linh hồn của mọi công tác, không những nó nhằm phục vụ những nhiệm vụ cụ thể trước mắt mà còn nhằm thay đổi bộ mặt tinh thần của toàn thể xã hội, của hàng chục triệu con người. Đảng ta ngay từ khi mới ra đời đã nhận thức rõ điều đó nên luôn coi trọng lãnh đạo CTTT, coi đó là một trong những nội dung lãnh đạo quan trọng hàng đầu, không thể tách rời trong toàn bộ hoạt động lãnh đạo của Đảng.

Trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, cứu nước gian khổ nhưng oanh liệt của dân tộc ta, CTTT của Đảng là một trong những mặt hoạt động rất thành công, có nhiều đóng góp to lớn. Nó phản ánh sự lãnh đạo xuất sắc, tài giỏi của Đảng ta trong thời kỳ này. Với những âm mưu, thủ đoạn thâm độc, những tham vọng điên cuồng, đế quốc Mỹ đã từng bước đẩy cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam đến bậc thang cao nhất của chiến tranh thông thường, với những biện pháp chiến tranh dã man nhất, quyết liệt nhất. Trong cuộc đọ sức lịch sử đó, CTTT của Đảng đã góp phần quyết định thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, và để lại nhiều kinh nghiệm có giá trị cho các giai đoạn lịch sử tiếp theo.

Thành công đầu tiên của CTTT là đã biến tinh thần quyết đánh và quyết thắng Mỹ thành niềm tin sắt đá và sự quyết tâm cao độ của tất cả người dân Việt Nam yêu nước.

Đây là một trong những thành công xuất sắc nhất của CTTT của Đảng trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, là điểm xuất phát cho hàng loạt các thành công tiếp theo trong hoạt động tư tưởng thời kỳ này. Có thể thấy rõ điều đó trong suốt cuộc kháng chiến, nhất là trong những giai đoạn mang tính bước chuyển của cuộc kháng chiến.

Khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp kết thúc, Trung ương Đảng đã sớm xác định đế quốc Mỹ là kẻ thù chính của nhân dân yêu chuộng hoà bình thế giới và đang trở thành kẻ thù chính, trực tiếp của nhân dân ta. Việc xác định rõ kẻ thù chính, trực tiếp là rất quan trọng và cần thiết, là cơ sở để định hướng tư tưởng của toàn Đảng, toàn quân và toàn dân. Đó chính là điểm khởi đầu cho đường lối đánh Mỹ và thắng Mỹ đúng đắn, khoa học, phù hợp với điều kiện của mình.

Quyết tâm đánh Mỹ và thắng Mỹ trở thành tư tưởng chủ đạo của cả dân tộc, thành niềm tin sắt đá và quyết tâm cao độ trong trái tim, khối óc của mỗi người dân Việt Nam lúc đó.

Nhân dân ta đã đánh thắng thực dân Pháp, giải phóng một nửa nước, nhưng đế quốc Mỹ thay chân Pháp tiếp tục xâm lược và thống trị miền Nam nước ta. Trước kẻ thù có mưu đồ lớn

* Phân viện báo chí và tuyên truyền

và sâu xa, lại có sức mạnh quân sự gấp nhiều lần kẻ thù trước đây, tư tưởng sợ Mỹ, phục Mỹ không phải chỉ xuất hiện ở Việt Nam – một đất nước nhỏ bé, nghèo nàn, vừa trải qua cuộc kháng chiến chín năm trường kỳ chống thực dân Pháp, mà phổ biến trên nhiều nước có tiềm lực kinh tế và quân sự hơn Việt Nam. Vậy phải làm gì, làm thế nào để xua tan tư tưởng đó và xây dựng một quyết tâm đánh Mỹ và thắng Mỹ trong toàn Đảng, toàn quân và toàn dân Việt Nam. Đó là vấn đề lớn, bức bách nhất đặt ra cho CTMT của Đảng trong thời kỳ này. Ngay từ khi đế quốc Mỹ vi phạm Hiệp định Giơnevơ, âm mưu chia cắt lâu dài nước ta, với chính sách “tổ cộng” cực kỳ tàn ác và những chiến dịch càn quét khốc liệt của quân đội tay sai, cách mạng miền Nam đã chịu những tổn thất nặng nề, nhưng chúng ta vẫn động viên và tổ chức được nhiều triệu lượt quần chúng đấu tranh chính trị dưới nhiều hình thức và mức độ khác nhau. Trước tình thế hiểm nghèo, đại bộ phận đồng bào miền Nam vẫn một lòng một dạ theo cách mạng, vẫn tiếp tục cuộc đấu tranh chống lại áp bức và khủng bố tàn khốc của địch để giữ gìn lực lượng, quyết tâm đánh Mỹ lâu dài.

Đặc biệt khi đế quốc Mỹ leo thang chiến tranh, thi hành chiến lược “chiến tranh cục bộ”, đưa quân viễn chinh Mỹ vào trực tiếp tham chiến trên quy mô lớn ở miền Nam, đồng thời tiến hành chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân ra miền Bắc, cách mạng nước ta đứng trước khó khăn thách thức mới thì việc nêu cao quyết tâm đánh Mỹ và thắng Mỹ một cách sâu rộng trong toàn thể nhân dân đã được Đảng ta đẩy lên tới mức cao nhất, CTMT được Đảng ta đặt lên vị trí hàng đầu. Tại các HNTƯ 11 (3-1965), HNTƯ 12 (12-1965), Đảng ta đánh giá tình hình mới một cách bình tĩnh và sáng suốt, tạo nên sự nhất trí cao trong toàn Đảng, toàn quân, toàn dân, cả nước một lòng, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Đảng đã kịp thời động viên và tổ chức cả nước kháng

chiến chống Mỹ. Chủ động làm CTMT và tổ chức, động viên nhân dân hai miền bước vào cuộc chiến đấu gay go quyết liệt hơn, với tinh thần quyết tâm cao hơn, thế trận tiến công vững chắc hơn. Đảng ta rất chú trọng việc chỉ đạo công tác tuyên truyền, kích lệ kịp thời tinh thần chiến đấu của quân và dân bằng những chiến thắng oanh liệt trong những trận đấu tiêu diệt quân viễn chinh Mỹ, như trận Núi Thành, Vạn Tường... Khi đế quốc Mỹ leo thang bắn phá miền Bắc hòng “đưa miền Bắc trở về thời kỳ đồ đá”, nhân dân miền Bắc vẫn quyết tâm đốc sức, nguyện tất cả vì miền Nam ruột thịt, quyết tâm xây dựng miền Bắc tiến lên CNXH, làm hậu phương lớn cho cách mạng miền Nam, với tinh thần “tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược”. Đảng ta đã khơi dậy mạnh mẽ niềm tự hào dân tộc vốn luôn tiềm ẩn dòi dào trong lòng mỗi người dân Việt Nam, khơi dậy mãnh liệt tinh thần yêu nước, căm thù giặc Mỹ, biến nó thành sức mạnh vô biên, thành hành động cụ thể để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Tháng 7-1966, Chủ tịch Hồ Chí Minh ra Lời kêu gọi lịch sử: “Chúng ta có thể đưa 50 vạn, 1 triệu quân hoặc nhiều hơn nữa để đẩy mạnh chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt Nam. Chúng ta có thể dùng hàng nghìn máy bay, tăng cường đánh phá miền Bắc. Nhưng chúng ta quyết không thể lay chuyển được chí khí sắt đá, quyết tâm chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt Nam anh hùng... Chiến tranh có thể kéo dài 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa. Hà Nội, Hải Phòng và một số thành phố, xí nghiệp có thể bị tàn phá, song nhân dân Việt Nam quyết không sợ! Không có gì quý hơn độc lập tự do”. Lời tuyên bố đanh thép đó đã thôi thúc hàng triệu người Việt Nam nguyện xả thân vì độc lập, tự do của dân tộc, tạo nên sức mạnh vô địch đánh bại tên đế quốc đầu sỏ.

Thành công thứ hai là, trong điều kiện vô cùng khắc nghiệt của chiến tranh, CTMT đã phát động và tổ chức được hàng loạt các

phong trào quần chúng, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

Khi nói tới 21 năm kháng chiến chống Mỹ, cứu nước hào hùng, gian khổ nhưng oanh liệt của dân tộc ta, không thể không nhắc tới những phong trào như: “Thanh niên ba sẵn sàng”, “Phụ nữ ba đảm đang”, “Thóc không thiếu một cân, quân không thiếu một người”, “Tất cả cho tiến tuyến, tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược”... Hoà nhịp với các phong trào ở miền Bắc, quân và dân miền Nam quyết tâm kháng chiến và niềm tin chiến thắng luôn luôn được củng cố vững chắc trong quần chúng nhân dân bằng hàng loạt các phong trào như: “Thi đua Ấp Bắc, giết giặc lập công”, sau chiến thắng Ấp Bắc (Cai Lậy, Mỹ Tho); “Tim Mỹ mà đánh”, “Tim nguy mà diệt” khi quân viễn chinh Mỹ ồ ạt kéo vào miền Nam; thanh niên miền Nam sôi nổi với phong trào “Năm xung phong” v.v. Những phong trào đó đã tạo nên sức mạnh tổng hợp của cả dân tộc trong cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ xâm lược. Các phong trào thi đua diễn ra sôi nổi và rất hiệu quả trên tất cả các lĩnh vực, với hào khí của một dân tộc anh hùng, sục sôi khí thế chống Mỹ.

Thành công thứ ba là đã xây dựng được một lực lượng làm CTTT rất đông đảo, tuyệt đối trung thành và gắn bó mật thiết với nhân dân.

Trong những năm kháng chiến chống Mỹ, Đảng rất coi trọng việc xây dựng lực lượng cán bộ làm CTTT. Cuộc chiến đấu càng gian khổ, quyết liệt, việc bồi dưỡng nâng cao nhận thức chính trị, bổ sung và phát triển đội ngũ làm CTTT càng có ý nghĩa quan trọng. Trong kháng chiến chống Mỹ, ban tuyên giáo và đội ngũ cán bộ tuyên giáo các cấp thường xuyên được tăng cường. Họ đã rất cố gắng, chịu đựng gian khổ, hy sinh, khắc phục khó khăn trong điều kiện chiến đấu quyết liệt, đã triển khai với mức cao nhất các hoạt động tuyên truyền, huấn luyện trên mặt trận thông tin, báo chí, văn

hoá, văn nghệ. Cán bộ tuyên huấn thực sự là những chiến sỹ trên chiến trường, lăn lộn cùng phong trào quần chúng. Họ bám đất, bám dân, ngày đêm tham gia chống càn, đột áp gặp gỡ đồng chí, đồng bào củng cố niềm tin, động viên chiến đấu, hoặc len lỏi sát bốt, phát loa vận động binh sỹ nguy. Trong hoàn cảnh địch càn quét, khủng bố liên miên, bom đạn dữ dội, nhưng các lớp bồi dưỡng cán bộ vẫn mở dưới hầm bí mật. Điều đặc biệt hơn là, trong thời kỳ này, lực lượng làm CTTT không chỉ bó gọn trong đội ngũ cán bộ chuyên trách, mà nó được triển khai hết sức rộng rãi tới mọi tầng lớp trong xã hội, nó thực sự là trách nhiệm, nghĩa vụ thường trực của tất cả các ban ngành, đoàn thể và của mỗi cá nhân. Với các văn nghệ sỹ thì có thể dùng tiếng hát của mình để “át tiếng bom”, phục vụ trực tiếp các chiến sỹ trên tuyến lửa; dùng các tác phẩm văn học, âm nhạc, báo chí của mình để ngợi ca những chiến tích anh hùng của quân và dân hai miền, để thôi thúc hành động cao đẹp xả thân cứu nước trong mỗi người dân trong cuộc kháng chiến trường kỳ, gian khổ của dân tộc. Họ rất xứng đáng là những chiến sỹ anh hùng diệt Mỹ trên mặt trận văn hoá, văn nghệ, đúng như lời kêu gọi của Đảng tại Đại hội văn nghệ toàn quốc lần thứ 4 (1-1968). Các nhà báo, nhà văn, nhà nhiếp ảnh, quay phim đã không sợ hiểm nguy, luôn bám sát chiến trường, nhiều đồng chí đã hy sinh trong khi làm nhiệm vụ. Tuy khó khăn như vậy, nhưng mạng lưới báo chí trung ương, báo miền, báo khu, báo tỉnh và các bản tin vẫn được duy trì và hoạt động dưới mọi hình thức. Các cán bộ làm nhiệm vụ trong lĩnh vực văn nghệ cũng rất tích cực, cùng với các hoạt động văn nghệ quần chúng ở thôn ấp, hoạt động của các đội văn công xung kích, các cuộc triển lãm, chiếu phim, đèn chiếu... có sức hấp dẫn đông đảo quần chúng. Ở Sài Gòn và các đô thị khác,

(Xem tiếp trang 31)

vị phải cụ thể hoá các quy định, quy chế để nhân dân, cán bộ công chức trực tiếp tham gia bàn bạc, giám sát và quản lý xã hội, cơ quan, đơn vị trên cơ sở tự giác; chăm lo bảo vệ quyền lợi hợp pháp của nhân dân và người lao động.

- Hoạt động của các Ban chỉ đạo thực hiện quy chế dân chủ từ tỉnh đến cơ sở phải chủ động, tích cực, tham mưu kịp thời, phân công trách nhiệm rõ ràng; thường xuyên kiểm tra, sơ kết, rút kinh nghiệm, động viên khen thưởng và uốn nắn kịp thời những sai sót ở cơ sở; chú trọng công tác thông tin tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật, để nhân dân hiểu đúng pháp luật, thực hiện tốt nghĩa vụ công dân, trên cơ sở đó xây dựng và thực hiện tốt các quy ước, quy chế.

- Trong quá trình thực hiện phải chú trọng phối hợp và phát huy vai trò quản lý của chính quyền với hoạt động của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân; gắn các cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" với các phong trào thi đua "Phát huy nội lực, xây dựng Quảng Ninh giàu đẹp, văn minh", phong trào xây dựng "Xã phường, thị trấn tiên tiến", "Doanh nghiệp giỏi", "Cơ quan giỏi", nhằm mục đích thực hiện tốt nhiệm vụ xây dựng kinh tế - xã hội, đảm bảo vững chắc an ninh - quốc phòng và giải quyết những vấn đề bức xúc, từng bước nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân.

- Khi ban hành các văn bản cụ thể hoá chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước ở địa phương, hoặc triển khai các dự án có liên quan trực tiếp đến nhân dân, phải tổ chức lấy ý kiến rộng rãi của nhân dân; xây dựng phong cách làm việc gần gũi với nhân dân, sát dân, dân chủ hoá, công khai hoá; thường xuyên quan tâm đầu tư cơ sở vật chất, tạo điều kiện cho cơ sở; quan tâm nâng cao trình độ dân trí nhất là trình độ văn hoá và hiểu biết pháp luật cho nhân dân, chú trọng vùng sâu, vùng xa, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

- Quá trình thực hiện quy chế dân chủ phải gắn liền với việc xây dựng, nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở, phát huy và mở rộng dân chủ đồng thời với tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân và đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, trên cơ sở xác định rõ chức năng, nhiệm vụ của từng cấp, từng tổ chức, thực hiện phân cấp nhiều hơn nữa cho cơ sở, góp phần tích cực vào xây dựng Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể trong sạch, vững mạnh; chăm lo đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ ở cơ sở có đủ trình độ, năng lực và phẩm chất cách mạng để tổ chức nhân dân thực hiện thắng lợi đường lối, chính sách của Đảng.

NHỮNG THÀNH CÔNG NỔI BẬT...

(Tiếp theo trang 42)

trong điều kiện kiểm soát rất gắt gao của địch, nhưng được đồng bào nuôi dưỡng và che chở, các cán bộ tuyên truyền đã không quản ngại gian lao nguy hiểm, tiếp tục hoạt động gây cơ sở trong công nhân, học sinh, sinh viên và các tầng lớp khác, vận động các nhân sĩ, trí thức, kỹ giả, văn nghệ sĩ yêu nước dùng thơ văn, báo chí và nhiều hoạt động có tính quần chúng, khơi dậy tinh thần yêu nước, ý thức dân tộc, gây dựng và phát triển phong trào quần chúng đấu tranh chống Mỹ - nguy với nhiều hình thức đa dạng.

Với việc xác định: "Các cấp các ngành cần nâng cao trình độ lãnh đạo công tác của mình lên trình độ lãnh đạo chính trị, lãnh đạo tư tưởng và xem công tác tư tưởng là then chốt để hoàn thành tốt mọi mặt công tác"², thời kỳ này Đảng ta đã thực sự làm tốt khẩu hiệu "Toàn Đảng phải làm CTTT, toàn Đảng phải làm công tác tuyên truyền".

1. Văn kiện Đảng Toàn tập, CTQG, H, 2003, T.27, tr. 274
2. Công tác tư tưởng của Đảng, ST, H, 1962, tr. 27.